

Hjördis Viberg tekur í næstum við sum kommunustjóri í Eysturgrønlandi

máldur og vigaður eftir húsunum, bilinum ella klæðunum, sum tey ganga í.

– Her hefur útsjóndin ongan týðning. Tú verður máldur eftir, hvat tú inniheldur, og hvør tú ert innaní. Og verður tú til dømis boðin í eitt brúðleyp, so er ikki neyðugt at hugsa um, hvat tú skalt fara í. Tað er líkamikið. Tað einasta, sum telur, er, at tú kemur í brúðleypið, sigur Hjördis, sum leggur áherðslu á, at hóast Eysturgrønland er hart rakt, tá talan er um rúsdrekkamisnýtslu, arbeiðsloysi og sjálmorð, so er opinleikin, blíðni og beinasemi millum eysturgrønendingar nakað heilt serligt.

– Eysturgrønendingar eru ótrúliga opnir og fevnandi. Teir eru forvitnir og hjartagóðir, teir koma við fiski og vilja einki hava afturfyri, og teir geva, sjálvt um teir ikki hava nakað sjálvir. Her er veruliga ongin fjald dagsskrá, sigur Hjördis Viberg, sum eisini vísir á, at í Tasiilaq tuska fólk heldur ikki avstað til okkurt alla tíðina, og at familjurnar hava stundir til at

hugsa sær saman á ein heilt annan hátt enn aðrastaðni.

Úr serligum tilfari

Hjördis ásannar, at tað er neyðugt at vera gjørdur úr heilt serligum tilfari, um ein skal trívast í einum so fjarskotnum og avbyrgdum býi sum Tasiilaq, har tað bógva umleið 2000 fólk, og har samfelagið er so ómetaliga nógv øðrvísi.

– Hetta er eitt øgiliga serligt stað. Sivilisatiónin er nógv yngri her enn í Vesturgrønlandi, og her sæst veiðimannamentanin framvegis týðiliga. Og so eru vit so ómetaliga langt burtur frá øllum. Tað tekur tveir tímar at flúgva til Nuuk, og her plaga vit at siga, at okkara nærmasti býur er Reykjavík, greiðir Hjördis frá.

Fyri at trívast í einum so avbyrgdum býi, har tey til dømis hvørki hava biograf ella svimjihøll, og har fyrsta kaffistovan júst er latin upp, er alneyðugt at fáa sær onnur áhugamál, sigur Hjördis og leggur afturat, at hjá teimum hefur framúrskarandi vakra náttúran

nógv størri týðning enn eitt nú ein biografur.

Tey hava bæði hundasletu, kavaskutara og bát, sum tey hava stóra gleði av. Synunum damar væl hundasletur, skíð og kavaskutara, sigur Hjördis og greiðir frá, at í fjør vann yngri sonurin hjá teimum hundasletukappkoyringina hjá børnum. Tað er fyrstu ferð, at eitt barn, sum kemur uttaneftir, hefur vunnið kappingina við hundasletum í Tasiilaq.

Lært at vísa tollyndi

– Okkara børn funnu skjótt útav, at tað er ikki ein sjálvfylgja, at øll børn hava eina mammu og ein pápa, at tey fáa mat og hava eitt stað at sova. Tað er heldur ikki vesi ella vatn í øllum húsum, og syninir hjá okkum sóu tí skjótt, hvussu gott teir høvdu tað.

– Teir lærdu beinanvegin at hava umsorgan fyri øðrum og at verða tollyntir. Tað er ein lærdomur, sum tú ikki kanst lesa tær til, og sum er ómetaliga góður at hava við sær víðari í lívinum.

– Tað er alt ov lítil toleransa í heiminum, har hugburðurin nógvastaðni er, at so leingi, sum eg havi tað gott, so leggi eg einki í onnur, sigur Hjördis, sum sjálf hefur lagt stóra orku í sjálvboðið sosialt arbeiði í eysturgrønlandska býnum, har sjálmorð er orsøkin til ein fjórðing av andlátunum á hvørjum ári.

Tað ringasta er sjálmorðini

Hagtølini vísa, at sjálmorðstíttleikin er dupult so stórur í Eysturgrønlandi sum aðrastaðni í landinum, har hann samanborið við onnur lond eisini er stórur.

Eftir tvey sjálmorð og eitt morð í Tasiilaq innan eina viku í januar í fjør, var Hjördis við til at stovna Reyða Kross í býnum.

– Vit royna at taka okkum av teimum ungu og vitja tey eldru, sum ikki altíð hava tað so gott her í býnum. Eg eri eisini við í Red Barnet, sum hefur deild her, sigur Hjördis, sum umframt at vera skúlastýrisformaður eisini

er limur í krepputilbúgvingini, sum verður kallað saman, tá sjálmorð, vanlukkur ella morð henda í býnum. Sjálmorðini eru nógv, men tibetur eru morðini ikki nógv í tali, sigur hon.

– Sjálmorðini eru tey ringastu at fyrihalda seg til. Tað kann vera øgiliga deprimerandi, og tað krevur, at ein sjálvur er væl fyri sálarliga. Vit hava jú verið her so leingi, at vit kenna sum oftast viðkomandi ella familjuna, sigur Hjördis, sum leggur stóra áherðslu á at greiða sínum egnu synum frá, at sjálmorð er ongin loysn.

– Sjálmorð er so útbreitt her, og sum mamma kann eg onkuntíð stúra fyri, at okkara synir læra, at soleiðis loysir ein trupulleikar. Tí geri eg nógv burtur úr at læra teir, at einki er so ringt, at ein ikki kann tosa um tað, sigur Hjördis, sum greiðir frá, orsökirnar til tey nógvu sjálmorðini eru nógv og samansettar.

Hon heldur, at ein orsök er, at tað eru so nógv ung, sum ikki hava fingið ta barlastina, sum tey